

Для того, щоб зрозуміти доцільність застосування альтернативних методів оцінювання в своїй практиці, бажано ознайомитися із вже розробленими прикладами такої роботи. Як показує досвід, оцінювання може відбуватися завжди, у тому числі під час вивчення нового матеріалу і виконання інтерактивних вправ. Як правило, викладачі підводять особливий час на занятті для оцінювання діяльності студентів (опитування, самостійні, контрольні роботи, проведення контрольних вправ та тестувань) або пропонують спеціальне домашнє завдання, що підлягає оцінюванню (написання звіту, доповіді, есе і т.д.). Найбільш поширеними формами контролю навчальних досягнень з економіки в гуманітарному вузі є: тестування, яке як, правило, використовується для фронтальної перевірки знань; експрес-опитування для перевірки знань основних термінів та понять; розширене опитування, для конкретизації та аргументації окремих положень; контрольна вправа для додаткового оцінювання з будь-якої теми; спостереження, як один із головних методів оцінювання при інтерактивних методах викладання; самооцінка (для проведення загальної дискусії з оцінювання заняття та оцінки кожного студента). При застосуванні вищезначених форм контролю важливо враховувати та об'єктивно оцінювати: правильність, логічність, обгрунтованість, цілісність, глибину, гнучкість, системність, вміння аналізувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо. Особливу увагу необхідно приділяти творчому, креативному підходу студентів при аналізі окремих предметних ситуацій. Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь, навичок, які оцінюються, та показниками оцінки в балах.

Підсумковий контроль є адекватним, якщо критерії оцінювання розроблені вдало та своєчасно доведені до студентської аудиторії, а також ефективно здійснювалися заходи поточного й тематичного контролю. Це є запорукою дотримання принципу цілеспрямованості, регулярності навчального процесу та формування цілісної системи знань з конкретної дисципліни гуманітарного вузу.

Перелік посилань:

1. Ковальчук Г.О. Активізація навчання в економічній освіті: навч. посібник / Г.О. Ковальчук ; вид. 2-ге, доп. – К.: КНЕУ, 2005. – 298 с.
2. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособ. для студ. пед. вузов и системы повышения квалификации педагогических кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева; [под ред. О.М. Пэхотиц] ; 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2005. – 255 с.
3. Федулова Л.І. Концептуальні засади економіки знань / Л.І. Федулова // Економічна теорія. – 2008. – №2. – С. 37-59.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ ДУАЛЬНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА ВИКЛИКИ

І.С. Івахненко, канд. екон. наук

М.М. Климчук, канд. екон. наук, доцент

Київський національний університет будівництва і архітектури

Трансформація науково-економічного простору чинить значний вплив на формування стратегічних пріоритетів освіти, в тому числі і професійної. Створення нового підходу до системи професійної освіти надасть можливість в перспективі забезпечити якісну підготовку висококваліфікованих фахівців. Натепер, вищі навчальні заклади нашої держави потребують вирішення проблеми модернізації та реформування вищої освіти. Інкorporація системної дуальності при підготовці фахівців формує новітній базис стратегічних пріоритетів в підвищенні ефективності професійної освіти. Однією з негативних характерних ознак сучасної вищої освіти – це розрив між теорією, яку студенти вивчають в учбовому закладі і вимогами підприємств на ринку праці. Проте, вищенаведені недоліки в підготовці майбутніх спеціалістів можна вирішити на засадах дуальної освіти, реалізуючи її за імперативами системності, на основі синергії в навчальному процесі теоретичної і практичної підготовки.

У сучасному середовищі базисним вектором формування особистісних якостей, здібностей і компетенцій виступає вища освіта. Як зазначає І. А. Степанова, показниками якості вищої освіти є мобільність, здатність до швидкої адаптації, конкурентоспроможність на ринку праці, що надає можливість досягати поставлених цілей в динамічних умовах за рахунок освоєння методів вирішення широкого спектра професійних завдань [3, с. 148-149].

Під системною дуальністю підготовки фахівців пропонуємо розуміти інноваційно-організаційний вектор вищої професійної освіти, який представлений чіткою координацією освітнього закладу і підприємств, що спрямований на підготовку фахівців конкретного профілю, з необхідним роботодавцю кваліфікаційним рівнем. Основними принципами системної дуальності є: конгруентність гуманістичних і ціннісних орієнтирів, компетентнісний підхід, системність.

Дуальна системі освіти реалізується на основі колаборації навчальних закладі та підприємств, адже дуальність передбачає залучення до процесу підготовки кадрів підприємств, які несуть значні витрати, пов'язані з навчанням працівників. Значимість дуальної системи визначається зацікавленістю підприємств не тільки в результатах навчання, але і в змісті навчання.

Програми дуальної системи освіти інтегрують в собі теорію і апробовані на практиці ноу-хау, студент засвоює теоретичну базу в двох навчальних закладах: університетах та інститутах, а на виробництві – практичну. Відмінною характеристикою дуальності у порівнянні з традиційної полягає у чергуванні теорії і практики, що призводить до результативності і ефективності використання отриманих знань і навичок. Зазвичай, дуальна система освіти використовується в технічній і соціально-економічній сферах, охоплюючи також будівельний, інженерний напрями підготовки фахівців.

Однією з детермінант реалізації системної дуальності є наявність організаційно-педагогічних принципів взаємодії державних і регіональних органів виконавчої влади у реалізації освітньої політики як способу регіоналізації освіти, розподіл відповідальності за професійну підготовку між державними структурами і роботодавцями з врахуванням взаємозв'язку теорії та практики, а також вікових та індивідуальних особливостей студентів в освітньому процесі, з соціальним партнерством, поєднанням пізнавальної, трудової та іншої діяльності з метою їх професійного самовизначення і становлення.

Очікувані результати від інкорпорації дуальної моделі професійного освіти:

- професійна освіта, що орієнтована на реальне виробництво;
- розвиток системи прогнозування потреби в кадрових ресурсах;
- залучення додаткових фінансових ресурсів в освіту;
- варіативність індивідуальних освітніх програм;
- розвиток системи незалежної оцінки якості підготовки випускників і педагогічних кадрів;
- значне зростання кваліфікації робітничих кадрів і підвищення престижу робітничих професій в результаті розвитку нових форм освіти.

Дуальність освітнього процесу в загальному не означає його виключно теоретичний характер стосовно освітньої організації. На базі університету студенти набувають різноманітні практичні вміння і навички (навчальна практика, майстер-класи від роботодавців, виїзні заняття тощо), виникає потреба у створенні розвиненої навчально-науково-виробничої інфраструктури. З метою формування дієвого механізму підготовки кваліфікованих фахівців на засадах системної дуальності в Київському національному університеті будівництва і архітектури проведено «Форум роботодавців будівельної галузі. День кар'єри-2018», де були окреслені основні вектори інкорпорації та реалізації дуальності освіти в сучасних умовах розвитку реального сектора економіки, визначені основні тренди і виклики.

Крім того, в рамках реалізації концепції дуального навчання університетом укладаються угоди з найбільшими галузевими компаніями про створення центрів практичної підготовки. Такий вид співпраці включає в себе багато позицій, цікавих для обох сторін – підприємства та університету: це участь у відкритті та реалізації освітніх програм, спільне використання навчально-наукового обладнання та інших ресурсів; наукове консультування; практика і стажування для студентів та професорсько-викладацького складу; спільна участь у семінарах і міжнародних науково-освітніх програмах, проектах та інше. Все перераховане є інструментами реалізації дуального навчання.

Таким чином, на основі проведеного дослідження, слід констатувати, що основна змістовна концепція дуальної системи професійної освіти базується на посиленні практичної спрямованості при підготовці фахівців через синтезування навчального та виробничого процесів, що істотно збільшує можливість професійної мобільності випускників навчальних закладів. Однак при реалізації дуальної підготовки слід пам'ятати про принципи зміни, необхідних при організації навчальної діяльності, необхідності адекватного інтегрування і чергування теоретичної і практичної складових під час всього періоду навчання. Крім того, дуальна система освіти, на наш погляд, є дієвим і гнучким механізмом, що надає можливість підготувати висококваліфікованих фахівців, затребуваних в сучасних умовах ринкової економіки підприємствами різних сфер діяльності.

Перелік посилань:

1. Климчук М. М. «Complete-триадна» модель навчання енергозбереженню / М. М. Климчук // Викладання економічних дисциплін в умовах глобалізації та європейської інтеграції України : зб. матер. Міжна. наук.-метод. конф., 02 червня 2017 р. – Харків : ХНАДУ. – 2017. – 8 с.
2. Klimchuk M. Conceptual principles of the socially responsible enterprise marketing management (as example, sales of painting materials) / M. Shegda, M. Klimchuk // Economics and education. – 2016. -N1. – P. 58- 61.
3. Степанова И. А. Конкурентоспособность и профессиональная мобильность выпускника как важные показатели качества образования // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – 2009. – № 4., Ч. 2. – С. 147-150.